

11 czerwca 2014

O Wielkiej Wojnie w stulecie Czynu Niepodległościowego

„O wojnę powszechną za wolność ludów... Pierwsza wojna światowa na ziemiach polskich – aspekty społeczne, polityczne i militarne” – konferencja naukowa pod takim tytułem odbyła się 11 czerwca 2014 r. w Muzeum Narodowym w Kielcach w ramach wojewódzkich obchodów 100. Rocznicy Czynu Niepodległościowego Polaków podczas I Wojny Światowej. Organizatorami spotkania było Muzeum Narodowe w Kielcach i Uniwersytet Jana Kochanowskiego przy wsparciu Komitetu Honorowego Wojewódzkich Obchodów Czynu Niepodległościowego Polaków, który powołano z inicjatywy marszałka województwa świętokrzyskiego Adama Jarubasa.

Podczas konferencji, którą otworzył dyrektor Muzeum Narodowego w Kielcach **Robert Kotowski**, w bardzo szeroki sposób przedstawiano aspekty społeczne, polityczne i militarne

pierwszej wojny światowej na ziemiach polskich. Na spotkanie przybyli naukowcy z kilku ośrodków uniwersyteckich w kraju, najwybitniejsi badacze historii I wojny światowej. – To konferencja wielowątkowa, choć motywem wiodącym są sprawy legionowe. Jest to związane z tym, że obradujemy w Kielcach, a więc ten wątek musiał być bardziej zaakcentowany. Kielce są bardzo ważnym ośrodkiem naukowym, zajmującym się tą tematyką – podkreślił prof. **Marek Przeniosło** z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zaznaczył, że dzisiejsza konferencja jest pierwszym w Polsce tak dużym wydarzeniem upamiętniającym stulecie Czynu Niepodległościowego, choć wiele ośrodków naukowych ma w planach podobne wydarzenia na ten rok.

O tym, jak odmienne były charakter i skala I wojny światowej od dotychczas znanych z historii wydarzeń militarnych mówił prof. Andrzej Chwalba z Uniwersytetu Jagiellońskiego w swoim referacie pt. „Gospodarka czasu Wielkiej Wojny”. – W 2014 roku nikt nie myślał, że kiedyś będzie wygłoszony taki referat, bo nie myślano o czymś takim jak gospodarka wojenna, nie planowano. Strony przygotowywały się do szybkiej wojny. Stało się zupełnie inaczej – mówił prof. Przeniosło. Szybko okazało się należy zmienić filozofię działania, a o sukcesie przesądzi sprawność państwa, jego zorganizowanie i umiejętność przestawienia się na „gospodarkę wojenną”. Rządy europejskie musiały odejść na ten czas od doktryn wolnorynkowych, kontrolę nad gospodarką przejmowało państwo – dotyczyło to głównie dużych zakładów przemysłowych, kopalni i hut. Potrzeby wojskowe były na pierwszym planie, obniżyły więc znacznie standardy życia społeczeństw. – Mimo wielkiego wysiłku produkcja przemysłowa i rolna gwałtownie spadały. Cywile ze swoimi oczekiwaniami mieli czekać do końca wojny. Szybkiej eksploatacji ulegał też maksymalnie obciążony transport.

Na temat „Marzeń Polaków w XIX wieku o rozbiciu Imperium Rosyjskiego” mówił prof. **Wiesław Caban** z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Przytaczał mało znane przykłady takich planów, z których wiele było dosyć utopijnych, jak na przykład wizja „rozbioru Rosji”, który miałby być dokonany przez Polskę w sojuszu z Ukrainą i Szwecją, przy zachowaniu neutralności Prus i Austrii.

Jeden z paneli był poświęcony historii i tradycji Legionów Polskich. Sam Pałac Biskupów Krakowskich to miejsce mocno związane z Czynem Niepodległościowym i z osobą marszałka Józefa Piłsudskiego, który na czele I Kompanii Kadrowej 12 sierpnia 1914 roku wkroczył do Kielc i w pałacu miał swoją kwaterę. Dziś znajduje się tam sanktuarium poświęcone jego pamięci. O tym, jak ważne miejsce w historii Legionów zajmowały Kielce mówiła dr **Urszula Oettingen** z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w wystąpieniu pt. „Kielce 1914 roku – Miasto Legionów, natomiast prof. Marek Przeniosło opowiadał o tym, jak wyglądała akcja werbunkowa do Legionów polskich w latach I wojny światowej. Szeroko przedstawiano również obraz Wielkiej Wojny w historiografii, literaturze i sztuce.

Uczestnicy konferencji w przerwie obrad zwiedzili również nową wystawę czasową w Pałacu Biskupów Krakowskich pt. „Legiony Polskie 1914-2014”.

Pliki do pobrania

[5.jpg](#)Data dołączenia 2014-06-11, att492400_5.jpg

[6.jpg](#)Data dołączenia 2014-06-11, att492401_6.jpg